

Tekst 14: J. Trepczyk, *O wolny byt ducha Kaszubów*, „Zrzesz Kaszëbskô”, nr 3 z 10 V 1933, s. 1.

O wolny byt ducha Kaszubów

Możność swobodnego wypowiedzania swych myśli i uczuć, wprowadzanie w czyn swych najżywotniejszych zamiarów i celów, daleko idąca tolerancja zapatrywań indywidualnych w myśl zakreślonego przez nas programu – to wolność ducha.

Zdawałoby się, że z chwilą odzyskania niepodległości Polski, odzyskaliśmy zarazem i zupełną wolność.

Tymczasem z wejściem w skład państwa polskiego, Kaszubów spotkała tylko pewna odmiana losów.

Otrzymaliśmy tylko wolność pozorną – teoretyczną, bo któż zaprzeczy, że Kaszubi czują się dzisiaj niby drugą kategorią obywateli. Gdzie jest bowiem równouprawnienie w dziedzinie naszego życia kulturalnego?

Język nasz spycha się do rzędu gwar polskich pomimo, że uczeni już dawno zaliczają go w poczet samodzielnych języków słowiańskich; dzieje nasze stara się zatrzeć względnie fałszować; Kaszubów się polonizuje i kolonizuje; urzęda publiczne obsadza się ludźmi nieświadomymi naszych stosunków i ludźmi złej woli, występującymi nawet wrogo przeciw nam i wszystkiemu, co kaszubskie.

To są fakta, którym trudno zaprzeczyć i one stanowią istotną przyczynę niewoli ducha Kaszubów; źródłem zaś tego zła panującego u nas, to nieufność, którą się nas darzy.

My Kaszubi-Pomorzanie daliśmy już po raz trzeci swój wyraz zaufania Polsce i Polakom, łącząc się z własnej woli z Polską za Mestwina II¹, Jagiellończyka² i w chwili zmartwychwstania Polski³. Lecz kto nie darzy zaufaniem, nie może żądać i mieć zaufania.

Sprawiedliwość i zaufanie oraz danie nam możności rozwijania naszych odrębności kulturalnych to są warunki i jedyny fundament wzajemnej miłości, zgody i braterstwa.

Jan Trepczyk

---

¹ Mestwin II (Mściwoj II) – książę pomorski (zm. w 1294 r.). Zgodnie z postanowieniami układu z Kępna (1282 r.), po jego śmierci Pomorze Gdańskie znalazło się pod panowaniem księcia wielkopolskiego Przemysła II, od 1295 r. króla polskiego.

---

² Kazimierz Jagiellończyk – król Polski w latach 1447-1492. W wyniku wygranej wojny trzynastoletniej z Krzyżakami i na mocy postanowień pokoju toruńskiego (1466 r.) kończącego tę wojnę, Polska uzyskała Pomorze Gdańskie.

³ Polska odzyskała niepodległość w 1918 r. Pomorze Gdańskie, na mocy postanowień wersalskich, weszło w skład państwa polskiego w 1920 r.